

نام و نام خانوادگی: .....

مقطع و رشته: دوازدهم

نام پدر: .....

شماره داوطلب: .....

تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران

دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نام درس: ادبیات فارسی

نام دبیر: محسن اصغری

تاریخ امتحان: ۱۸ / ۱۰ / ۱۴۰۲

ساعت امتحان: ۸ صبح / عصر

مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
شماره	سوالات			نمره
۱	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. از بهر تو صدبار ملامت بکشم گر بشکنم این عهد، <u>گرامت</u> بکشم			۰/۲۵
۲	در بیت های زیر، تفاوت معنایی واژه «طاق» را بنویسید. الف) طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف بر نَمَط عشق اگر پای نهی طاق نه ب) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است چون روی پری رویان با رنگ و نگار است			۰/۵
۳	معنای کدام واژه نادرست است؟ الف) بزم: ضیافت ب) حریف: دوست ج) مسلک: روش د) مُطاع: فرمانبردار			۰/۲۵
۴	در عبارت و بیت زیر املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) به تحریک بیگانگان، هرج و مرج قلمی و حتاکي ها در مطبوعات و آزار وطن خواهان و سستی کار دولت بروز کرده بود. ب) هر کسی از ظن خود شد یار من از درون من نجست (اسرار/ اصرار) من			۰/۵
۵	در گروه کلمات زیر غلط های املايي را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. « ثنا و ستایش - ممد حیات - گناه فاحش - عنابت و پشیمانی - صواب و مصلحت - سوء هاضمه - امپراتوری بزرگ - شرحه شرحه از فراغ - قایت القصوای مقصود - طاق ضربی - غربت زندان شهر - صور و شیون »			۱
۶	غلط های املايي عبارات زیر را به شکل درست بازنویسی کنید. الف) از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار قاشیة حکومت سرهنگ ها پناه ببرد. ب) خر سلّانه سلّانه راه می آید و گاهی می ایستد و این سو و آن سو را بو می کشد و علف و خواری را پوزه می زند.			۰/۵
۷	کدام کلمات در بیت زیر در زبان فارسی هم آوا دارد؟ تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست			۰/۲۵
۸	الگوی ساخت همه گزیننه ها به جز جمله گزیننه ..... «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است. ۱) هرکس فکر جامعه را محترم نداشت ۲) آن آتش خود نهفته میسند ۳) پروانه، همه جهان را آتش بیند ۴) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود			۰/۲۵
۹	با توجه به بیت زیر: «خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند» نقش دستوری واژه «بغداد» و «ضمیر متصل» چیست؟			۰/۵
۱۰	تفاوت نقش دستوری «همه» را در دو مصراع زیر بررسی کنید. الف) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بیوشی ب) همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی			۰/۵
۱۱	نقش کلمات مشخص شده بیت زیر چیست؟ می تواند حلقه بر در زد <u>حریم</u> حُسن را در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست			۰/۵
صفحه ۱ از ۳				

۰/۵	نقش‌های تبعی و نوع آن‌ها را در نوشته زیر مشخص کنید. «پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی. دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال باز گو می‌کند.»	۱۲
۰/۵	نوع وابسته وابسته را بیابید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. «من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم که دنیا عجیب فراموشکار است.»	۱۳
۰/۵	در عبارت زیر، زمان فعل‌ها را دقیقاً تعیین کنید. روزگاری کرانه های فرات، خط از کرانه رود تیر می‌خواندند اما دنیا همیشه به یک رو نمی‌ماند.	۱۴
۰/۵	در جمله مرکب زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید. «محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند.»	۱۵
۰/۵	آرایه های ابیات و عبارت زیر مشخص کنید. (برای هر بیت دو آرایه کافی است). الف) آتش عشق است کاند نی فتاد جوشش عشق است کاند می فتاد ب) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت ج) در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است د) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.	۱۶
۰/۵	در مصراع «پرده هایش پرده های ما درید» آرایه ..... و ..... وجود دارد.	۱۷
۰/۵	آرایه «اسلوب معادله» و «پارادوکس» را در ابیات زیر توضیح دهید. الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید همچو نی دمساز و مشتاقی که دید ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفنگی آشنایان را در آیام پریشانی بپرس	۱۸
۰/۵	نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید. «بخارای من، ایل من: محمد بهمن بیگی / تذکره الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب الدین سهروردی / از پاریز تا پاریس: دکتر محمدعلی اسلامی»	۱۹
۰/۵	پدیدآوردندگان آثار مقابل را بنویسید. الف) مثل درخت در شب باران: ب) قصه شیرین فرهاد:	۲۰
۰/۵	اشعار زیر را کامل کنید. الف) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز ..... ب) ..... در راه ذوالجلال چو بی پا و سر شوی	۲۱
	معنی و مفهوم عبارات و ابیات سوالات ۲۲ تا ۲۸ را به نثر روان امروزی بنویسید.	
۰/۵	عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید	۲۲
۰/۵	مزینان را بر انگاره عشق آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مهر و نشان است که بود.	۲۳
۰/۷۵	واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک:	۲۴
۰/۵	گفت: نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟	۲۵
۰/۵	خانه‌ای کاو شود از دست اجانب ز اشک ویران کنش که بیت‌الجزن است	۲۶
۰/۵	سر من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۲۷
۰/۷۵	آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند	۲۸

۰/۵	با توجه به شعر زیر به سؤالات پاسخ دهید : بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت او آن من شد زو مکن یاد بگفت آن گه که باشم خفته در خاک بگفت این، کی کند بیچاره فرهاد؟	۲۹
۰/۲۵	الف) مفهوم مصراع دوم بیت نخست چیست؟ ب) مرجع ضمیر «این» چیست؟ مفهوم بیت «صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند» کدام است؟ الف) دشواری‌های راه عشق ب) لزوم تحمل سختی‌ها برای رسیدن به کمال	۳۰
۰/۷۵	با توجه به شعر زیر به سؤالات پاسخ دهید: هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش حالان شدم الف. منظور مولانا از «اصل خویش» چیست؟ ب. در بیت دوم منظور از «خوش حالان» و «بدحالان» چیست؟	۳۱
۰/۵	مفهوم کلی هر یک از متن‌های زیر را بنویسید. الف) راستی خاتم فیروزه بواسحاقی خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود ب) حیات از عشق می‌شناس و ممت بی عشق می‌یاب	۳۲
۰/۵	در عبارت زیر، مقصود از «مرغان الماس پر» و «دریای سبز معلق» چیست؟ آن شب من خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره آسمان رفته بودم؛ گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلق که بر آن مرغان الماس پر، تک تک از غیب سر می‌زنند.	۳۳
۰/۵	دو بیت زیر از نظر شیوه بیان (جد - طنز) چه وجه اشتراکی دارد؟ - گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم گفت والی از کجا در خانه خمّار نیست - با محتسبم عیب مگویند که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است	۳۴
۰/۵	مفهوم مشترک بیت و عبارت زیر را بیان کنید. - عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را - سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.	۳۵
۰/۵	دربیت زیر منظوم از بخش‌های مشخص شده چیست؟ «با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند»	۳۶
صفحه ۳ از ۳		

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نام درس: ادبیات فارسی ۳
نام دبیر: مومن اصغری
تاریخ امتحان: ..... / ۱۰ / ۱۴۰۲
ساعت امتحان: ..... صبح / عصر
مدت امتحان: ..... دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	توجه: به موارد مشابه درست دیگر نمره تعلق می‌گیرد. مدیر	محل مهر یا امضاء
۱	تاوان، پرداخت خسارت ۰/۲۵		
۲	الف) فرد، یکتا و یگانه ۰/۲۵ ب) سقف خمیده ۰/۲۵		
۳	د) فرمانروا ۰/۲۵		
۴	الف) هتاکي ۰/۲۵ ب) اسرار ۰/۲۵		
۵	انابت ۰/۲۵ فراق ۰/۲۵ غایت ۰/۲۵ سور ۰/۲۵		
۶	الف) غاشیة ۰/۲۵ ب) خاری ۰/۲۵		
۷	مستور ۰/۲۵		
۸	۴) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود ۰/۲۵		
۹	بغداد: مسند ۰/۲۵ ضمیر متصل: ش: مفعول ۰/۲۵		
۱۰	الف) صفت مبهم ۰/۲۵ ب) قید ۰/۲۵		
۱۱	حریم: مضاف الیه ۰/۲۵ پیچ و تاب: نهاد ۰/۲۵		
۱۲	شهر: بدل ۰/۲۵ باروهای...: معطوف ۰/۲۵		
۱۳	مطلب: صفت مضاف الیه ۰/۲۵ خواندن این مطلب ۰/۲۵		
۱۴	می‌خواندند: ماضی استمرای ۰/۲۵ نمی‌ماند: مضارع اخباری ۰/۲۵		
۱۵	جمله وابسته (پیرو): محبت چون به غایت رسد، ۰/۲۵ جمله هسته (پایه): آن را عشق خوانند. ۰/۲۵		
۱۶	الف) تشبیه ۰/۲۵ استعاره ۰/۲۵ یا جناس ب) کنایه ۰/۲۵ مجاز ۰/۲۵ یا تشبیه ج) تضاد ۰/۲۵ ایهام ۰/۲۵ یا مجاز د) مجاز ۰/۲۵ کنایه ۰/۲۵ به آرایه درست دیگر نمره تعلق می‌گیرد.		
۱۷	جناس تام ۰/۲۵ و کنایه ۰/۲۵		
۱۸	اسلوب معادله: ب ۰/۲۵ پارادوکس: الف ۰/۲۵		
۱۹	تمهیدات: عین‌القضات همدانی ۰/۲۵ / از پاریز تا پاریس: دکتر ابراهیم باستانی پاریزی ۰/۲۵		
۲۰	الف) دکتر شفیعی کدکنی ۰/۲۵ ب) احمد عربلو ۰/۲۵		
۲۱	الف) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران ۰/۵ ب) از پای تا سرت همه نور خدا شود ۰/۵		
۲۲	عشق هر جای ساکن نمی‌شود و در هر چشمی ظاهر نمی‌شود. ۰/۵		

۲۳	مزینان (زادگاه شریعتی) را بر اساس نقشهٔ عشق آباد ساخته‌اند و هنوز هم به همان شکل قدیمی و بدون تغییر باقی مانده‌است. ۰/۵
۲۴	ستاینندگان زیور زیبایی خداوند با حیرانی می‌گویند خدایا تو را چنان که سزاوار شناسایی توست نشناختیم. ۰/۷۵
۲۵	محتسب گفت: خانهٔ حاکم شهر نزدیک است. برای رسیدگی به جرم، آن جا برویم. مست گفت: از کجا معلوم است که والی (حاکم) خود در میخانه نباشد! ۰/۵
۲۶	اگر وطن به دست بیگانگان آباد شود، آن خانه (وطن) ماتمکده‌ای بیش نیست، با اشک آن را ویران کن. ۰/۵
۲۷	اسرار من در ناله‌های من نهفته است؛ اما چشم و گوش ظاهری نمی‌تواند راز و حقیقت این ناله‌ها را دریابد. (تنها با چشم و گوش دل می‌توان آن را درک کرد) ۰/۵
۲۸	حضرت خضر که او را مبارک قدم نامیده‌اند، آیین و سیر و سلوک عارفانه را از سخن و کلام و پیر عرفانی ما به دست آورده است. ۰/۷۵
۲۹	الف) وفاداری عاشق تا پایان عمر ۰/۲۵ ب) فراموش کردن معشوق یا یادکردن معشوق ۰/۲۵
۳۰	ب) ۰/۲۵
۳۱	الف) عالم معنا ۰/۲۵ ب) بدحالتان: کسانی که سیر و سلوک آنها به سوی حق، گُند است. ۰/۲۵ خوش حالان: رهروان راه حق که از سیر به سوی حق شادمان‌اند. ۰/۲۵
۳۲	الف) ناپایداری حکومت‌ها ۰/۲۵ ب) حیات‌بخشی عشق یا نکوهش بی‌بهرگی از عشق ۰/۲۵
۳۳	مرغان الماس پر: ستارگان ۰/۲۵ دریای سبز معلق: آسمان ۰/۲۵
۳۴	هر دو بیت با بیانی طنزآمیز تزویر و رفتارهای نادرست اجتماعی را مورد انتقاد قرار می‌دهند. ۰/۵
۳۵	تقابل عقل و عشق یا برتری عشق بر عقل ۰/۵
۳۶	آفتاب یا خورشید ۰/۲۵ مشتری ۰/۲۵
جمع بارم: ۲۰ نمره	
نام و نام خانوادگی مصحح: امضاء:	